

SZÉLESTÉY

FALU

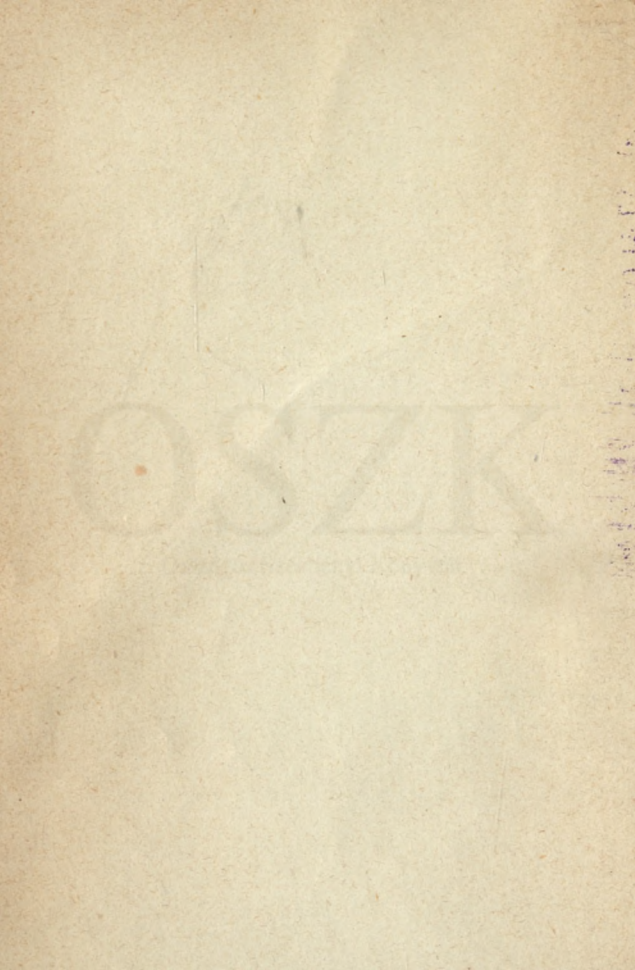
PACSIRTA

NYERÉGI

NYERÉGI

NYERÉGI

185619

hung.

397c.

Helesey la pleij

FALU PACSIRTÁJA.

IRTA, ÉS

KEMENESI BARÁTAINAK

AJÁNlja

SZELESTEY LÁSZLÓ.

KIADTA

FRIEBEISZ ISTVÁN.

PEST, 1854.

MÜLLER GYULA BIZOMÁNYA.

185619

E L Ő S Z Ó.

Ugy látszik, hogy általánosulni kezd irodalmunkban a hit, miszerint leginkább a népköltészet alapján fejlődhetik nálunk egy tisztán eredeti nemzeti költészet, mely bírván a magyar gondolkozásmód, jellem, szokások és nyelv eredeti kellékeivel — menten minden idegen zománczoktól, a magyar élet hű kisugárzása és tüköre leend. — Részemről teljesen át vagyok hatva e hit igazságától s kérdésentulinnak tartom

mikép a nép leginkább meg van őseredetiségében, s azért nyelvünk sajátságainak, nemzeti szokásaink s érzületeinknek ő leghivebb antiquarius a. Pietással kell tehát beszállanunk hozzá, hogy házi életének székre nyéből az általa megőrzött kincseket kiszemelhessük s legalább néhány morzsával pótolhassuk azon hiányt is, melyet a nép családi erkölccseivel vajmi keveset bibelődő történet a régibb időben betölteni elmulasztott.

De midőn a magyar élet ezen ereklýeit vizsgáljuk: ne legyünk tulszigoruak a nyersebb eredeti tételek megítélésénél. Hagyjuk az antik gyűrű darabos foglaltványát, csak a kő ne legyen hamis, mely benne ragyog. A foglaltvány eltűri a módosításokat; de idő kell hozzá, hogy a költészet

e végtelen tengere, melyet a tevékeny nemzeti élet most kezd úgyszólván felzavarni: önmaga megtisztíthassa magát. — Részemről ellensége vagyok a nemesebb érzést sértő nyegleségeknek, s tudom, mikép a vadrózsa is bele lehet oltani a nélkül, hogy a gyököt megsértsük; de mégis azt hiszem: mikép vigyázatosaknak kell lennünk a vadrózsa töréseinek lenyelésénél, mert könnyen veszélyeztethetjük a gyököt s a gyök életét is. — Ne gyengítsük tehát egyelőre az alapot, melyre építeni akarunk tulszigoru izléstani fogalmaink által, mert könnyen kivetköztethetjük eredetiségéből; minek aztán az lesz eredménye, hogy meg lévén hamisítva az alap, torz sarjak fakadnak belőle. —

Én úgy vélekedem, mikép a köl-

IV
tészetet nem kell elszakasztani az élettől, legyen az zománcza ennek, s mint ilyen: a természetieség alapján fejlődjék s tökéletessüljön. Ne álljon ugyan ellentétben a kor fejlődéséből kinőtt izléstani fogalmakkal: igyekezzék eredetisége megtartása mellett lassanként simulni ezekhez; de legyen meg benne eltorzítlanul jelleme, zománcza, lelke is azon életnek, melyet feltüntetni hivatása lön.

Ily elvek nyomán irtam ismét egy kötetke népies költeményt. Hiszem, hogy a nép, kivált a kemenesvidéki, sajátjára fog benn ismerni, mert jelleméhez, szokásaihoz s érzületéhez híven adom vissza neki azt, mit mesés életének csatornái, fáradozásim jutalmául lelkembe csepegtettek.

TARTALOM.

Előszó	Lap.
Bokréta van	2
Utcza hosszát	3
Erre kis lány	5
Csurom viz a	7
Elmondhatnám	9
Karó mellett	11
Virágzik a	13
Lakodalom	15
Elaludt a kis lány	21
Jaj de fáj	23
Hej csaplóros	25
Kenyereimnek	27
Hej busongó	29
Elborult az	32
Kutam géme	34
Ha benézek	35

Buda buda-bácsi	37
Se tarhatom	40
Suhog a szél	42
Dévajkodás	44
Asszonfai	52
Ne nézz reám	54
A csengei	56
Hej az én szeretőm	58
Agiczafa	60
Pirosrózsa ködben	62
Haja haja	66
Úgy imádlak	68
Rozmaringszál	70
Kurtakocsmán	72
Bársonyos levelü	76
Kiskertemben	81
Szent iványi temetőben	83
Azt gondolnák	84
Családképek	86
Pillantásid	109
Ispilány	110
Szülő földem	112
Alkonyul a puszta	114
Piros az ég	119
Hugomasszony	120
Megy a kosár	122
Pej paripám	124
Szemetelt az őszi eső	127
Iczinpicziny kis lány	129

	Lap.
Szőke galamb	131
Félig meddig	133
Est borong	135
Csak egy az én	138
Csorda hajtón	140
Haj no fakóm	142
Magyar mente	144
Jaj istenem	147
Lecsöppent a	149
Csendes éjjelén a	150
Mákszem pirosbogár	152
Ha nem szólnának ellene	156
Édes hugám	158
Örömmel pillant a	160
Ez a sik az	164
Nem adhatok	166
Kukoricza kákón pille	168
Becskereken	170
Körösparton	173
Hajregürejtem	174
Haldoklik a	180

180
174
173
170
168
166
164
162
160
158
156
154
152
150
148
146
144
142
140
138
136
134
132
130
128
126
124
122
120
118
116
114
112
110
108
106
104
102
100
98
96
94
92
90
88
86
84
82
80
78
76
74
72
70
68
66
64
62
60
58
56
54
52
50
48
46
44
42
40
38
36
34
32
30
28
26
24
22
20
18
16
14
12
10
8
6
4
2
0

Halböljk a
Hajregürstém
Königshartón
Beskerken
Kukoricza kakón pille
Nem adhatok
Ez a kék az
Örményel pillant a
Edecs hűgán
Ha nem adhatok ellene
Máskor piroshogár
Csodás kijelen a
Fecskék a
Taj islenem
Majyar szente
Haj no lakom
Csorda hajden
Csak egy az én
Ezt borong
Félig meddig
Széke galamb

BOKRÉTA VAN. . .

Bokréta van kalapomban,
Rózsám küldte alattomban:
Kitüztem — és elballagok,
Ha fölkelnek a csillagok . . .
Kertek alatt zokog a szél,
Gyengén susog a falevél,
Zörget, cseveg a kis madár,
Zizeg a fű, dong a bogár.

Suhog a nád, zúg a malom,
 Nyög a sötét erdős halom —
 S egyetegyét pattog rája
 A pásztortüz sziporkája.
 Felfel kiált a nyájcsölönk
 S megint újra beáll a csönd — — —
 Minden felé csillagsíráss,
 Vagy a harmat — mi volna más?

Gyepes árokparton ülök :
 Hallgatódzom — — elmerülök,
 S míg szerteszét jár a szemem
 Forrás fakad ki lelkemen :
 S előveszem furulyámat — —
 Egyszerre csak sohaj támad :
 Gyengén megérintik balom,
 S mellettem áll kis angyalom.
 Lassan, kincsem, te kis lator!
 Megnezörrenjen a bokor :
 A természetet hallgatom
 S énekeit tanulgatom

UTCZAHOSSZAT

Utczahosszat füttyörések ,
Hejedárum hejeha !
Pedig se' nem vagyok részeg
Se' nem leszek, de soha!

Barna babám ablakába
Csak be sem tekintek ,
Intésire , kérdésire
Nem is hederintek.

Haragomban cselekszem ezt,
 Hejedárum hejeha!
 Megcsalt a kis álnok; de t'om
 Megbánja még valaha.

Azt fütyölöm, fütyörésem
 Az istenadtának:
 Ha csalfa a szive, lelke
 Maradjon magának!

Utcahosszat fütyörésem,
 Hejedárum hejeha!
 Pedig se, nem vagyok részeg
 Se, nem leszek, de soha!

Barna babám ablakába
 Csak be sem tekintek,
 Intésem, kérdésem
 Nem is hederintek.

Hadd halljak meg szerelmemben miattad!
 Ha már úgy is lelkemet elragadtad:
 Csáljunk tőle egy pár aranyugrart,
 Gyere kis lány, te virágos gondolat!

ERRE KIS LÁNY

Erre kis lány, szép angyalom, ne arra!
 Ballagjunk ki a zöldelő ugarra —
 Felleges az ég, a róna táj sötét, . . .
 Hallgassuk meg a virágok énekét.

A virágok nyelve egy tündérpatak:
 Énekeit a szerelem érti csak!
 A szerelmet is e patak termette,
 Aranycsillagként ragyog most fölötte.

Gyere kis lány, te virágos gondolat!
 Csaljunk tőle egy pár arany sugarat,
 Ha már ugy is lelkemet elragadtad:
 Hadd halljak meg szerelmemben miattad!

Megbánja még valaha.

Az érzésem, fűtyörőzem

Az istenadának:

Ha csalfa a szív, lelke

Kanagán neveltem!

ERRE KIS LÁNY...

Erre kis lány, szép angyalom, ne arat!

Ballagjunk ki a zöldelő rigatra —

Felleges az ég, a tóna táj sötét, ...

Hallgassuk meg a virágok énekét.

A virágok nyelve egy tündérbatak:

Énekeit a szerelm érti csak!

A szerelmet is e batak termette,

Aranycsillagként ragyog most fölötté.

CSUROM-VIZ A

Csurom-viz a subám nyaka,
Csontig áztam az éjszaka:
Bakkom azt a hét aranyát!
Nem találtam meg a tanyát.

Jártam, keltem, de tudja hol?
Sötét is volt, mint a pokol —
Oda át, egy nyires mellett
Tudakozódnom is kellett.

Három betyár jött ki lesre :

Fájt a foguk a deresre —

S utánam is eredtek ám,

Mihelyt sarkantyuba kapám.

De a derest kergethetik !

Jó éjszakát mondtam nekik —

S két szökéssel, hamarjában

Elvesztem az éjszakában !

Gyöngyöm is vagy csillagom is
 Örömem is, bánatom is —
 S távol tőlem mégis közel
 A lelkemet égeted el.

ELMONDHATNÁM

Elmondhatnám; de nem mondom
 Milyen szép az én galambom —
 Hej kedves kis aranymagom,
 Gyöngyöm vagy-e, vagy csillagom?

Ha gyöngyöm vagy szivem vére :
 Hullj a keblem fenekére ;
 Ha csillagom : mutasd magad ,
 Ragyogjon rám a sugarad !

Gyöngyöm is vagy csillagom is
 Örömem is, bánatom is —
 S távol tőlem mégis közel
 A lelkemet égeted el.

Ne csupogasd pírós szédet,

Ölelem a karimádát!

Heje-hüm!

Honnan alá gyönyöröm!

VIRAGZIK A

KARÓ MELLETT

Karó mellett hajt a tőke:

Ide veled, te kis szőke

Diri-dom!

Ezt a kicsit nem adom!

Közelebb kis csalafinta,

Te remegő fodorminta

Ni csak, ni!

Hogyan kitudja rakni!?

Ne csuporgasd piros szádat ,

Ölelem a karimádat!

Heje-hüm!

Honam alá gyönyöröm!

Tied szívem e virág:
 — az ég ölelem boldogsága
 Takarék galambom
 Patyolat-kendődet,
 Hogy ez a rossz világ
 El ne csalja téged!

VIRÁGZIK A

Virágzik a kis viola,
 Kicsalta a napsugara:
 Virágzik szívem is,
 Kincsem, a mint látod,
 Ha reám bocsátod
 Édes pillantásod.
 Ugy ölelem e virágot,
 Mint az ég a mennyországot —
 E virág szememre
 Arany álmat hullat,
 S lelkemmel tehozzád
 Száll a virág — illat.

Tiéd szívem e virága:
 A szerelem boldogsága —
 Takard rá galambom
 Patyolat-kendődet,
 Hogy ez a rossz világ
 El ne csalja tőled!

LAKODALOM LESZ . . .

Lakodalom lesz valahol,
 Tódulnak a szekerek:
 Az elsőn négy fejérseléd
 S három nyalka szép gyerek.
 Nagyot rikkant a vőlegény
 S egyet nyomint a süvegén:
 Heje huja, dinum dánom
 Rabbá lettem; de nem bánom!

Másodikon éltesebbek
 Kalinkóval hajgálnak,
 S a czégéres házak előtt
 Egyet-egyet megállnak.
 Azután, ha jól beszédnek —
 Megint utra k e r e k e d n e k :
 „Ide rózsám, ide gyöngyöm,
 Ez a verbung vezet engem!”

Harmadikon két betyár,
 Két fiatal menyecske
 Ögyelegnek, csicseregnek,
 Mint az ágon a fecske.
 Egyik betyár n e k i k a p é s
 A virágot kitüzi,
 S félre c s i p v e kis kalapját
 Lábra áll és h e g y e z i.
 „A ki nem született vakon
 Tudom kinéz az ablakon. —
 Gyuha, gyuha, gyuhárom!
 Mi gondotok, ha járom’?!“

Negyediken a násznagyok
 Egyik öröm anyával,
 Ki alig győz vesződni a
 Kákón pillés ruhával;
 Azután az öröm apák
 Földig érő bundában,
 Széles kedvű részt vesznek a
 Szilaj handabandában.
 ,Ih babám, hejeha!
 Én is tudtam valaha —
 Ide vigyázz, galambom!
 Hej sáláj-dáláj-dom'!

Aztán jön az ekczemonecza — *)
 S legvégül a cigányok . . .
 Hej menyasszony, hej vőlegény,
 Jó szerencsét kívánok!
 Te c s ó k a! a patvar vigyen,
 Úgy huzd ám, hogy hasznos legyen!

*) Podgyász, különbféle házieszközökből.

S te Furkó, a vak apád!

El ne aludd a javát!

Jön azután egy elkésett

Szekér sebes vágatva:

Tarka kendőkkel a lovak

Tele vannak aggatva,

S a kocsikas hátulában

A megkésett öregek

Üldögélnék hármosával,

Kezeikben üvegek —

Engednek a jó szokásnak

Ide-oda hadonásznak

S énekelnek, mint a raj:

„Hej sánáj sánáj sánáj.”

Kukoriczarózsét vetett

Csak alájok a szolga;

De azért ma hét országban

Senkinek sincs jobb dolga:

Nyakig ülnek benn a kasban,

Rozmaringszál a sőgön,
 Színak rövid sürgyeszárból
 S marakodnak az őgön.
 S megindul a falu szája,
 Torka-tátva kiabálja :
 „Asszonyfai kölestörek
 Ne veszekedj' pikós öreg !“

Düledезnek erre , arra :
 Egy a „sógort“ öleli
 Lógó fejét a másiknak
 Majd a kerék reszeli;
 De mindannyan nagyot nyelnek
 És mindannyan énekelnek :
 „Hej sánáj sánáj sánáj ,
 Hej sánáj sánáj sánáj!“

Eredjeteк eredjeteк
 Ti benyaka lt *) bikficzek !

*) Becsipett, bekortyantott.

Majd én is úgy hivatlak meg
 Esketőmre bennetek.
 Szép emberség, szép becsület!
 Vagy — hát szoritsatok helyet:
 Hej tubám, tubiczám,
 Magam is itt vagyok ám!

ELALUDT A KIS LÁNY

Elaludt a kis lány
A virágos réten :
Rózsabimbó száját ,
E gyöngyvirág táját
Köténye sarkával
Betakarta szépen.

Hej ez a kis lány az
Én szemem — világa :
Álmadó , rajongó
Aranyos pillangó ,
Kertedben szerelem ,
Szivem mennyországa !

Alugyál, alugyál
Szőke virágszálom!
Rózsaszínfelhővel,
Igazgyöngyesővel,
S lágy furulya-hanggal
Köszöntsön az álom!

Gyengén érintsen a
Láthatlan szellet,
Legyezzen a fűszál,
S aranyos kis bogár
Zizegő meséje
Enyelegjen veled.

Új csillag-születés
Legyen ébredésed,
Gerliczék bugása,
Hajnalhasadása,
Első pillantásod,
Első nevetésed!

JAJ DE FÁJ

Jaj de fáj a szívem érted , jaj de fáj ,
Édes hazám , piros rózsás rónatáj !
Elhagytalak , kiszakadtam belőled —
Hej itten a m a d á r s z ó sem
Beszél soha felőled !

S róna tájnak fülmiléje , szerelem !
Jaj miért is fogadott be kebelem ?
Úgy sem terem az a fa már virágot ,
Melyet a sors gyökeréről
Egy csapással levágott !

Sötét felhő! szólj csak egy szót felettem:
Él-e még a kis lány, kit úgy szerettem? . . .
Vagy küldj inkább szívembe egy villámot!
Ugy sem látom soha többé
Sem őtet, sem hazámat

HEJ CSAPLÁROS!

Hej csapláros! hol a subám? —
Haza menjünk édes babám!
Mi haszna? már estvére jár:
Fészkébe tért a kis madár.

Hideg is van: göbörödik!
Az utat hópárnák födik;
Zuzmorás a fák levele —
Csipős ez a Bakony szele

Lassan, kincsem! ne oly nagyon,
Jól vigyázzunk itt a fagyon!
Mert hát — magunk között szólva —
Egy-kicsit be vagyok kapva.

Csak erre a kert aljának!
Na jó éjszakát kívánok! . . .
A sarok-utczának ne ám,
Ott lakik a keresztanyám. —

'Sz nem esik ám ez meg többet,
Fogadom én azt az egyet!
Csak most egyszer viseld gondom':
Vezess haza, szép galambom!

KENYEREMNEK A KARÉJÁT

Kenyeremnek a karéját metszem

Ennek a kis barna lánynak tetszem!

El is veszem, tudom azt az egyet!

Ugy sem terem Rába — mellék szebbet.

Száraz galyon piros bogyó látszik

E kis leány szeme csak úgy játszik!

Hej, de hogy van, rózsám, neked másod:

Ki nem állom tüzes kacsintásod',

Egyet mondok , kettő lesz belőle :
Itt a kezem , semmit se félj tőle !
Tudja meg az egész házi népünk : —
Holnapután lesz az esküvésünk !

HEJ BUSONGÓ

Hej busongó szép a r a n y m á r i n g ó ,
Szállj le itt e szomoru fűzfára !

Hajló ágán aluszik egy d o n g ó ,
Oda huzta magát s z e g é n y p á r a .

Rá lehelt a harmatcsepp' sugara :
Álmat hozott , arany álmat néki
S verőfényes puha vánkósára
A napsugár pillangóit tépi.

Tündérvárról, szép királyleányról
Regéket mond ott a virágillat,
S gyöngy szemére, piczi homlokára
A szivárvány aranypárát hullat.

A levelek gyenge suhogása
E z e r j ó f ü leheletét hozza:
Lágyan simul parányi szivére
S fájdalmait el-elfátyolozza

Hej busongó szép a r a n y m á r i n g ó,
Lopd el, lopd el a bogárka álmát!
Napsugárból, rózsaszínü ködből
Borul ez rád mikor nem is várnád.

Szállj le azután kincsem háza mellett,
Egyenesen az én ablakomra;
És az álom tündérragyogását
Tudtán kívül szórd gondolatimra.

Ezzel legyen majd felékesítve
A szerelem bűvös-bájos képe,
Melyet, hogyha rátűzők szívére,
Megcsodálja tündérország népe

ELBORULT AZ

Elborult az én csillagom az égen ,
Hogy át szökött Bandi betyár a réven :
Hadd menjen a kósza gyerek dolgára !
Nem szeretek soha többet
Soha többet p o t y á r a .

Megadja az én istenem teremtem :
Juhász bojtár lesz eztán a szeretőm —
Térdét veri czifra szüre sallangja :
Hogy ne lennék örömet is —
Örömet is galambja ?

Esküszöm a galagonya bokorra :
 Férjhezmegyek vetőre vagy új borra !
 Veszek csizmát i r o s - p i r o s sarkosat ,
 Abban járom karikára
 Aztán a verbungosat.

KUTAM GÉME

Kutam géme hórihorgos , sudaras
Ez a kis lány , ez a barna , bogaras !
Ez a kis lány az én aranycsillagom :
Egész kerek e világért nem adom.

De ha lelkem f a k ó k e r é k *) módjára
Sziporkát vet gunyhója ablakára ,
S valamikép eszreveszi , hogy hamis :
S z i n e v i l á g á t se lássam soha is !

*) Így nevezi a nép tájékunkon a bolygótüzet ,
melynek babonás jelentőséget tulajdonít.

HA BENÉZEK

Ha benézek az iczébe
 Tudom minek a fejébe' —
 Nem beszélek ebenjába ,
 Van még itt e sz ü r u j j á b a' .
 Czinczom czinege
 Kihajtott a venyige !

Huzd rá csicsók , te vén fránya ! . . .
 Nénémasszony , hol a lánya ?
 Ráveszett a gondolatom —
 Csak azért is megforgatom .
 Dimdom-denede
 Kis aranyom , jere be !

Hej azért, hogy inni merek,
 Nem vagyok ám potom gyerek:
 Tán megillet, ha mulatok —
 Ne félj tőlem, nem harapok!
 Hej haj-hejeha!
 Ide rózsám, nem oda!

BUDA-BUDABÁCSI!.....

Buda-budabácsi!

Merre visznek férjnek? *)

Tán hol a fűzfákon

Piros almák érnek?

Ezüst patakocskán

Gyémánthidak állnak,

S a partok rózsáin

Aranypillék járnak.

*) Babonás hit vidékünkön a hajadonoknál
hogy merre kezeikről e piros bogárka elre-
pül : arra a tájra mennek férjhez.

Líliom-levélen
Szundikál a hangya,
Altató mesét bűg
A bölön harangja.

Zöld selyem-pázsiton,
Harmatos fűszálon:
Ezüst pelyheket szó
A pók minden nyáron;

S egész kerekségén
A kedves határnak,
Holdsugárfolyóban
Tündérhattyuk járnak.

S hogyha e kis hattyuk
Egyet-egyet sirnak:
A sugár folyóba
Igazgyöngyök hullnak

Buda-budabácsi !
 Jaj, ne repülj arra !
 Szállj le inkább itt e
 Vad rózsza bokorra ;

S ha a fáradtságot
 Aztán nem sokalod :
 Arra repülj , hol a
 Furulyaszóthallod

SE' TARHATOM, SE' HAJHATOM *)

Se' tarhatom, se' hajhatom
Szerelmetes indulatom':
Hol elégek, hol megfagyok,
Magam sem t'om: hogyan vagyok?

Kertem alatt csötörtökön
Barna kis lány ült a gyöpön
Kitaláltam tekinteni,
S nem tudom elfelejteni

*) E helyett: tarthatom, hajthatom. A t betűt
vidékünk népe ki szokta hagyni.

Ha ez a kis gonosz barna
Kis kertemben virág volna,
Én meg volnék piros pille
Jaj de boldog lennék vele!

SUHOG A SZÉL

Suhog a szél , közelit a fürgeteg
Bánatomban majd a szívem megreped:
Nem láthatlak szerelmem fénysugara ,
Aranyhajnal kebelén rőtt v i o l a !

Mi haszna is volna hogy ha látnálak?
Nálad csak megholt öröme talállok :
Kebelemtől elszakadt v á g y életed ,
Mért is kellett másé lenned teneked.

Kis kertemben a fürgeteg úgy szeret :
Leszedi a pirosrózsa levelet
Fürgeteggé lett körülem a bánat ,
Pirosrózsává egy titkos kíváнат.

Hej fürgeteg állítsd meg vad paripád :
Ne gázold el ezt a piros rózsafát !
Sir vagyon , egy elhagyott sir mögötte ,
Hova lelkem boldogságát temette.

DÉVAJKODÁS.

Ezt a huszast oda sózom ,
Huzd rá , kóficz , hadd aprózzom !
Hol van az a karcsu , sudár ?
Hadd repüljön , mint a madár .
Hej kincsem , verebem ,
Be kalapál a szivem !
Fordulj ide , édes szépem !
Még a hajamat is tépem ,

Ugy örülök, úgy mulatok,
Ha te reád pillanthatok.
Ne is hajtsunk a nótára
Se szóra, se figurára,
Csak úgy járjuk, a mint tetszik,
A mint a szivünkön fekszik.

Édes szivem más rózsája,
Be szép az a maga szája!
Mint a minő mák szem
Épen oly mudirka
E hajnali bimbó
E kis cziczabarka . . .
Ni csak ni!
Bizony meg kell szeretni!

Hej magam is oda lettem! . . .
Pörgölődj már körülöttem.
Majd én csak úgy nézlek
S gyönyörködöm benned . . .
Ha addig élek is,
Enyimnek kell lenned!

Ugy-e eljősz hozzám?
Szerelmem fájának
Árnyékába viszlek
Szép arany almának.
Fejér csikos kendőt
Veszek hónyakadra.
Vörös párkány pendelt
Sudár derekadra.

M a d á r t e j b ől mozdó-vizet
Habos homlokodnak,
C s i g a v é r b ől gyógyítószert
Kis bibis ujjodnak.
Körül illatozlak
S z e g f ű l e h e l e t t e l,
Aztán megbojgatlak
Édes szeretettel
No csak ne bugj
Mint a galamb!
Nevetésed
Ezüst harang.

Oda vagyok,
Igazán megvallom,
Mihelyest egy
M u k k a n á s o d hallom.

Heje rintom!
Kanyarintom!
Idébb, idébb,
Kis rubintom!
Hadd érintsem ajkad
Piczirka bogyóját,
Ezt az aranyhajnal
Bársony mogyoróját.
Megérintem,
Csókjaimat
Reá hintem . . .
Csókjaimtól
Ketté reped
Ez a rózsabimbó-halom,
S megcsendül az

Iros-piros ,
 Szerelmetes ,
 Zengő huros
 Kis cimbalom.

Aztán kebelemre veszlek :
 Elringatlak , megölellek.
 Aranyálmát
 Szórok pilláidra ,
 Tündérszárnyon
 Viszlek aranyhidra.
 Aranyhidnak
 Ezüstös folyóján
 Leszünk fejr hattyuk ,
 És a partok
 Gyöngyvirágit
 Mind belé szaggatjuk.

S kikiszállunk néha
 A rózsaeerdőre ,

Vagy a póre partok
 Arany fövényére,
 S tarkabarka réten
 Harmatos gyepágyon
 Hullámzó vetésen
 Rezgő rónaságon:
 Tündér-álmat
 Álmadozunk,
 Virágsohajt
 Sohajtozunk

Heje rintom!
 Kanyarintom!
 Ide, ide,
 Kis rubintom!
 Virággyöngyöm,
 Hócsillagom,
 Kis turbulám,
 A r a n y m a g o m —
 Csim, csalavári!
 Gyere szívem, Sári

..... Lassan, czigány!

Ne huzd többet:

Megtaláltam

A legszebbet!

Alugyék el

Bilegetőd vére:

Hadd végezzek

Csendességben véle!

Asszonyt viszek

Gyepes udvaromra:

Jöjjetek el

A lakodalmamra.

Addig jó lesz

Tanulgatni szépen:

Fogjatok ki

Akkor a násznépen.

Hozzatok egy

Mennyei harangot;

Úgy adjatok

Fülemile hangot!

Mert, ha akkor

Szépen nem huzzátok :

Össze töröm

Minden muzsikátok !

ASSZONFAI FALU VÉGEN

Asszonfai falu végen

Elcsuszott a lud a jégen ,

Ha elcsuszott , majd lábra kel :

Ott a gunár , segítse fel.

Kis angyalom ! szemtől szemben

Ha elcsuszol szerelemben :

Majd ölembe segítelek

Tejbe' vajba' fürösztelek.

Asszonfai kertek alatt
Barna babám lenek szaladt :
Hadd szaladjon , majd visszatér ,
Meg hozza az igaz kenyér.

Asszonfai falu mentén
Sötét sinór van a mentén ,
Balog kézen jár az üveg
Csurgóra a bárány-süveg.

Asszonfai cse rhatáron
Gyolcsing lobog a betyáron ;
Szerelem a kebelében ,
Barna leány az ölében.

Asszonyai kertek alatt
 Barna babám lenek ezalatt :
 Hadd ezaladjon , majd visszatér ,
 Meghosszasz az igaz kenyér.

Asszonyai fák mentén
 Sötét színt van a mentén ,
 Balog kézen jár az élvég
 Csargó a bér a nyúlóv.

NE NÉZZ REÁM

Ne nézz reám : pillantásod elragad !
 Szőke kis lány , honnan veszed magadat ?
 Tán a hajnal szült tégedet álmában
 Verőfényes rózsabokor aljában.

Tündérszemed egy búbájos gondolat ,
 Melyen sötét szivárvány a foglalat ,
 Mint a hattyu száll ragyogó sugára
 A szerelem holdvilágos tavára

Sötét virág , megtört virág vagyok én ,
Elmerülve e tó teljes közepén :
Gyász napom is , gyász éjem is egyiránt ,
Szerelem is , búbánat is a mi bánt.

Ne nézz reám , pillantásod elragad ,
Bocsásd inkább karjaimba magadat !
Hajolj ide , kis gyönyöröm , ha lehet ,
Hová szemed sziporkákat ereget.

A CSENGEI KOCSMA

A csengei kocsmaháznál
 Z ó l á s *) legény kelekólál,
 Három cigány muzsikálja
 S egyedül e g y m a g a járja.

Éjfélre tart már az idő:
 Törődik is biz avval ő!
 Rózsa hajnal szilaj kedve,
 Harmat cseppje: a bor nedve.

*) Pityókos.

Hej csengei korhely banda ,
Hadd mozogjon a d é z b u n d a :
Atyafiak , ide vele!
Itt a bánat szemfödele. —

Ha az udvart elhagytátok :
Félre legyen a gucsmátok ,
Már messziről hegyeztétek ,
Mintha sinóron jönnétek.

De a szomszéd ablak alatt
Békét ám a sarkantyunak !
Egy rikkantást se , ha mondom : —
Hadd alugyék a galambom !....

• HEJ AZ ÉN SZERETŐM . . .

Hej az én szeretőm,
Ez a csinos barna,
Alattomban termett
Picziny piros alma.

Picziny piros alma
Terem elég, sorban,
Picziny piros leány
Nem minden borkorban.

Piros almafáról
Hajnal szakasztotta,
Szivárványcsigában
Aranyugár hozta.

Ezüst felhők között,
Tündér levegőben
Látott napvilágot
Leges-legelsőben.

Ékes verőfényből
Lett a pillantása,
Rózsa leheletből
Szive sohajtása.

Mesés csillagokból
Álmai játéka,
Sötét bánatomból
Örökös árnyéka . . .

Piros almától
Hajnal exakvótta,
Szívárvány-csigában
Aranyugor hozta.

Füst felhők között,
Tündér-levegőben
Láttott napvilágot
Féreg-levegőben.

ÁGICZAFA . . .

Ágiczafa virágozik,
Az én szívem sóhajtozik:
Ágiczafán fülemile,
Szívem búbánattal tele.

Zöld mezőben járok-kelek:
Ne lássanak az emberek!
Szememre vágom kalapom,
Galambomat úgy siratom.

Sötét darú száll felettem ,
Rózsám küldötte érettem ;
Mondd meg neki , darú madár :
Felejtsem el a csapodár !

Sötét dani szőlőföldem,
Rózsám küldte éretem;
Mondj meg neki, dani madár:
Feleljen el a csapodár!

PIROS RÓZSA KÖDBEN

Piros rózsza ködben, aranyfátyolosan
Jött a vidám hajnal s elterjedett hosszan,
Szórta magáról a sok apró csillagot,
Mint a munkás ember vetőben a magot.
Nyikorgott a kutgém: itatott a szolga, —
Verebek játszottak körüle a porba:
S mintha az ég sírna, épen olyanformán
Énekelt a csölönk, fenn a hegyek ormán.

Kertek alatt füttyszó s nagy ostor pattogás
 Tán az öregbéres? — Ki is lehetne más?
 Ő verte fel ma a vidám pacsirtákat,
 Napkelte előtt már a dologhoz látott.
 Jókedvűen szökik a csikó erre arra,
 S vissza-visszanyerit egyet az udvarra. —
 Gazdája utánanéz az uczajtóból
 Valamit gondol, de nem tudatja szóbol.
 Fejérnépjei a patak mellett mosnak
 Talán száma sincs a sávolos abrosznak.
 Annyit lapiczkáznak, annyt öblögetnek
 Déli harangszó lesz, mig kiteregetnek.

Mindenfelé lárma, mindenfelé élet,
 Hát te ur é k h á z a, mi történt te véled?
 Hogy oly némán állsz ott, gyászban elha-
 gyatva,
 Se kapud, se ajtód, se ablakod nyitva.
 A mult emlékeit hordozván magammal,
 Betekintek hozzád, régi vonzalommal.
 Fel is találom itt, jó öreg gazdádát,
 Ezt az embertestbe lehelt barátságot.

Egyedül magavan, — ott ül karszé-
 kében,
 Még most is a régi panyókás mentében.
 Félig ébren, félig folyvást szundi-
 kálva,
 Feje a karszéken félre van hajolva.
 Minden csendes ... csak az órák kotyogása
 Közé vegyül néha egy prücsök sirása.
 A jó öreg álmát, ez itt szorult vendég
 Egyhangu nótája késérgeti mindég.
 Nincs senki körülé, egy két szót cserélni,
 Régen volt hogy megholt, szegény öreg néni.
 S hiában sovárogo, három fia után,
 Mind a három együtt veszett el a csatán. —
 Pitvarán fészköket, a fecskék megrakák,
 Kertjében — mint eddig, virágzanak a fák,
 Járnak a pillangók, dönögnek a méhek;
 De elmaradtak a megszokott vendégek,
 Nincsen egy lélek is az almafa alatt,
 A kőpad mohos lett, — régen üres maradt..
 Koczogtam az ajtón; de nem jött felelet,

Hallgatag csendesség uralta a helyet.
 S midőn megállottam a szoba közepén,
 Erőtlen nyikorgás történt a karszéken;
 Rám nézett az öreg, bánat ült homlokán,
 S sötét fájdalommal nyult a kezem után,
 Egy mukkanásának sem hallottam neszét:
 Néhány könnycsepp vala köztünk minden be-
 széd . . .

Künn ébred, ide benn haldoklik az élet:
 „Kedves jó öregem, a jó isten véled!“
 Zokogva e rövid szókkal köszöntöttem,
 Midőn az ajtóból visszatekintettem.
 Istenem beh jó, hogy megfordultam nála,
 Vállamon maradt ősz hajának egy szála,
 Mit mellém fektetek minden éjszakára,
 Emlékezetemnek aranyvándorára.

Hallgatag csendesség uralkodott a helyen.
 S mindig megállottam a szoba közepén,
 Itthon a kőreges történet a karszekken;
 Itt nem nézett az órák; hanem a homlokán,
 S sőt a tájékozommal nyúlt a kezem után,
 Egy másik kávéskészítés történetem kezdett;
 Nehány könyvcsoporthoz voltunk minden be-

Künn voltam, de nem tudtam az életem
 Kétségbe esni, a jó életem voltam.

HAJA HAJA!

Haja haja! mégis haja!
 Nagy az én szeretőm baja,
 Nagy a baja én miattam,
 Mert tőle elszakaszkodtam.

Erdőségben a lakásom:
 Itt van az én aratásom!
 Itt van az én kikelettem,
 Ha a fokost emelgetem.

Hej gyöngyélet, betyárélet!
Mért nem válhatom meg tőled?
Elhagytam a kenyeremet
S mire vetettem fejemet!?

A vármegye azt izente:
S z ú k l e s z itt a Rába mente:
Tűvé teszi egész határt
S vasra veret minden betyárt.

Jól van: se baj, édes urak!
Nem lesz azért köztünk harag:
'Sz micsoda ez a kis határ?
Ha port rugat Bandi betyár...

ÚGY IMÁDLAK

Úgy imádlak, úgy szeretlek
É t e n d ő - é t n a p *) kereslek!
Kérdezgetlek fütől-fától,
Piros alkony sugarától:

Talán talán madár lettél?
Kiszállottál, elrepültél,
S holnap hajnal hasadtára
Ide szállsz a rózsafára?

*) Nagyítása az „egésznap“nak.

Talán talán virág lettél:

Kinyilottál, kifejlettél

S láthatlanul, alattomban

Illatozol ablakomban?

Hej, mily eszeveszett dolog?!

Gondolatom merre forog?

Pedig — most jut csak eszembe —

Ide szálltál a szívembe!

Talán talán virág jöttél:
 Kinyitottál, kifejtetted
 S látatlannal? astatomban
 Illatozol alkomban? . . .

Hej, mily eszeveszett dolog!
 Gondolatom merre forog?
 Pedig — most jut csak eszembe —
 Ide szálltál a szivembe!

ROZMARING SZÁL

Rozmaring szál piros pántlikára
 Illik rózsám pörge kalapjára —
 Rövid pruszká pillangós előre,
 Illik rózsám karesu termetére.

Illik, illik, minden illik néki,
 Kivált ha azt a k a p a r ó s t lépi:
 Kis dolmánya félvállára vetve —
 Egész falu bele van szeretve!

Bele volnék , hej magam is , régen ;
 De ha nem kap a fej é r c s e l é d e n ,
 Példázódtam eleget előtte
 S a z e r k a s , csak fülhegyre sem vette.

Fodormintás kertem alatt járok
 V a d - r ó z s á v a l tömve van az árok —
 Hej galambom ! ez a te képmásod :
 R ó z s a volnál ; de v a d a szokásod !

KURTA KOCSMÁN

Kurta kocsmán vidám ének:

Mulatoznak a legények —

Sarkantyuján Nyalka Feri

A nótát utánok veri.

Nyalka Feri híres gyerek

Ismeri öt erdő, berek:

Sötét csillag a vadonban

Ragyog; de csak alattomban.

„Bort ide a ki lelke van ,
Csak azért is legyünk vigan :
A bubánat tövése ág ,
Magam vagyok rajt a virág.

Hej kocsmáros öreg após ,
Ne csudáld , hogy borod kapós !
Ma haragomban mulatok :
Hijában csak sok a mi sok !

Reggel óta lesem várom
Gyöngyből fakadt virágszálom
S virágszálom a kis leány
Más ölébe került talán

„Feri öcsém — szólt az öreg —
Rosz hirt mondok igen neked :
Sárga csikód elszabadult
Most is szalad , úgy megvadult.“

„Vigye ördög, tartsa pokol!
 Majd megtalálom valahol:
 Hadd szaladjon, semmi gondom, —
 Bort ide, ha egyszer mondom!”

S a kocsmáros bort hoz hamar —
 Künn zúg, üvölt a zivatar,
 Zúg Feri bal oldala is,
 „Hej ha az a kis lány hamis.”

És újra szól a kocsmáros:
 „Ki is tekinthetnél mármost
 A tornácban Barna Peti
 Galambodat ölelgeti.”

S a vad gyerek talpon terem,
 Harag villámlik a szemén —
 Haragja nagy, haragja mély!
 De nem tör ki, de nem beszél.

Leteszi poharát legott
És kitarja az ablakot,
Egyet füttyent s néz tétova
S visszafordul B e t y á r lova.

Egy ugrással rajta terem
,Örök átok rád szerelem!'
Elrohan az éjszakába — —
S csendesség lesz a kocszába

BÁRSONYOS LEVELÜ

Bársonyos levelü

Piros rózsafára

Ezüst harmat csepent

Hajnalhasadtára.

Selyemcsókkal jött a

Tavas szellőcskéje ,

Lágyan megérinté

S lepihent melléje.

Arany levegővel
Kedveskedett néki,
Mely pelyhét a nap
Sugarából tépi,
S tündér álmakat vont
Csillámló szemére
S a harmat elaludt,
Édes örömére.
S álmadott álmából
Lett a madárének,
Melyből legtöbb jutott
A fülemilének.
S midőn fölébredett
Hiányzott sugara:
Titkon elcsente a
Szentjános bogara.
Ott hagyta a szellő,
Lehunyt a napsugár,
Álmát elsírta a
Fülemile madár.

Ő meg neki adta
 Magát bánatának
 S bokor alá hullott
 Árva violának!

*

Elközelgett, eljött
 Pirospüncösd napja,
 Rajt lebegett a nap'
 Arany patyolatja.
 Piros pillék jöttek
 Szivárvány ruhában
 S lágy verőfényt hoztak
 Gyémánt kalitkában.
 Nagy tündérországnak
 Volt ez ajándéka:
 Igazi fáintos
 Picziny kis portéka!
 Át is adták azt a
 Tavasznak magának,
 A tavasz pedig a
 Szerény violának

Jöttek azután a
 Fürge kis leányok :
 Neki estek a sok
 „P ü n k ö s d i r ó z s á n a k“
 S koszorut kötöttek
 Gyönyörűet, tarkát,
 Hogy „m e g h o r d o z h a s s á k
 K i r á l y k i s a s s z o n y k á t.“ *)
 S a mint ögyelegtek,
 A mint keresgéltek :
 A kis violának
 Rejtekéhez értek.
 Király kisasszonynak
 Rátüzték keblére

*) A kis növendéklánykák Pünkösdi napján királynét választanak, azt tarka kendővel lefödve házról házra hordozzák, énekszó közben körültánczolják s fölemelvén megmutatják a kis virágos galambot nézőiknek s egy házzal odább sietnek.

S király kisasszonyból

Lett a nap tündére

S elmentek dalolva ,

Kiki a párjával :

Tánczba k e r e k e d t e k

Azután módjával.

Örült , ki közülök

(*) A violát hordta ;

Mikint g y é m á n t égett

A v e r ő f é n y r a j t a

És elmúlt , elhaladt

Piros Pünkösöd napja ,

Megszűnt a kedv , a táncz ,

A dalok hangzatja ,

A viola elhervadt ;

De ott a g y é m á n t j a ,

Mióta e kis lányt

A szerelem bántja!

... , Barna lénny jön : virág van a kosarában!
 Jere vissza , tarka madár , azaportán!
 A világról sem bántom a jegenyét:
 Ide csaltad magat szivem örömei!

KIS KERTEMBEN

Kis kertemben jegenyefa , kivágom!
 Tarka madár fészkel rajta a nyáron ,
 Tőle irtam galambomnak levelet :
 „Küldjön csak egy virágszálat , ha szeret!”

Á g a s b o g a s diófára letettem , —
 Aranyos volt még az ég is felettem!
 Ágasbogas diófárul elvitte;
 De nem hozott virágszálat helyette.

... Barna lány jön: virág van a kosarán!
 Jere vissza, tarka madár, szaporán!
 A világért sem bántom a jegenyét:
 Ide csaltad magát szívem örömét!...

SZENT IVÁNYI TEMETŐBEN

Szent Iványi temetőben
Én temettem legelsőben
Nagy titkosan minapába'
Szomorufüz árnyékába.
Szomorufüz volt a b á n a t ,
Mely beárnyazta orczámat
S a halott — e g y g o n d o l a t o m :
Van okom rá , ha siratom !

AZT GONDOLNÁK

Azt gondolnák , pikós vagyok ,
Mivel a szemem úgy ragyog :
Pikós ám a veszedelem !
Más ragyog ott — a szerelem.

A szerelem aranybogár ,
Vitte volna el a tatár !
Sugarat szór a szemembe ,
Sötét bánatot szívembe.

Ide talál télben , nyárban ,
Benn lakik a napsugárban ,
Benn a fák zöld levelében ;
De nem — — rózsám kebelében.

Hej , ha én kis madár volnék :
Egy ily levél alá bujnék
S a fa mellett elmentébe'
Bele ráznám a szivébe !

CSALÁDKÉPEK.

I.

Hányadán van szomszédasszony?
Mit motoráz a haraszton?
S merre tollászkodik
Inczipincz kis lánya
Ki a legénynek csak
Kótyonfüttyöt hánya
S macskát árult zsákban
A régi világban —

Mert magával együtt
 (Csak ne is tagadja
 Édes szomszédasszony!)
 Erszényben kereste
 A szerelem kincsét
 S azért vetette meg
 Sokszor a szerencsét.
 Minek aztán az lett vége:
 Elmaradt minden vendége!
 S mint a madár kihullt tolla
 A faképen
 Hoppon maradt biz ő kelme szépen.

Ugyan édes néne!
 De szómmal ne vétsek! —
 Mondja meg csak nékem,
 Mert hát tudnom kéne:
 Ha e fütyfürüttyös
 Hamis oldalborda,
 Ki szösz fonókba csak

Czuczorkázni *) horda:
 Kapna-e most a legényen
 Ha rábotlanának?
 S uram bocsá! haza vinnék
 Ó mobíliának?
 Mert hogy a lány épen
 Szemre való volna
 Bizony nem mondhatnám —
 Nem biz én Ihol na!
 Tudja a kő: hány i b á j i ?
 Meglassudtak a bokái,
 Nagy t e l e n k e s bocskor
 Csiszeg-csoszog rajtok
 Tarka kendőjéről
 Levástok a rojtok.

*) Czuczorkázás egyik főbb mulatság vidékünkön
 a fonóházakban, s abból áll, hogy egy tojásdad
 nagyságu kendercsomag a tenyéren meggyuj-
 tatik, mely ha égés közben fölszáll, a babonás
 hit annak jeléül veszi, hogy a czuczorkázó gon-
 dolata be fog teljesedni.

Viganója mintha
 Őszi ködből lenne
 Oly seszinü-forma —
 Maga késértetként
 Bugdácsolgat benne.
 Kilencz batkát nem ér
 A genyegunyája
 S mintha pityeregne
 Félre áll a szája . . .

Bizon elkelne most
 Én csak azt gondolom
 A szerelem nála,
 Ha aranyos szála
 Meleg szoba helyett
 Kongó szive fölött
 Gyöngyvirágos
 Boldogságos
 Tündérhálót szőne,
 Osztt' a hálón
 Mind, egy szálíg —

Lágy selyemből
 Szerelemből :
 Gyémántcsillag nőne .
 Siró gyémántpettyek
 Picziny apróságok *)
 A szerelem fáján
 Harmatos virágok!

Ugy szeretné
 Gögyölgetné
 Lágy párnába
 Göngyölgetné
 Mindes mindig
 Egyes egyig
 Őket.
 Adna gyöngyöt
 Adna kácsit,
 Énekelné
 A „há j á c s i - t“

*) Kis gyermekek.

A s z ö s z k é n e k
 Piros almát
 Adna játékszernek ;
 A barnának
 Keble halmát
 Gyöngy szerelme
 Birodalmát
 Nyujtaná helynek ,
 Lány örömingerek.
 Meséket mondana
 Kis „H ő k k ö m J a n c s i r u l“
 Tündér királyfinak
 Gyémánt országirul ,
 Mellyeknek határán
 A hét fejü sárkány
 Kilencz mázsás karddal
 Leskelődik vártán.
 S minden isten áldott
 Napon éhgyomorra
 Fekete városból
 Kap egy leányt sorra

Megmutatná nekik
 Az „isten kalácsát“
 Az ezüstös felhőt, —
 A „fiastyuk“ mását.
 S „csicsíababája!“
 Elringatná őket
 S gyönyörködve nézné
 A kis szendergőket . . .
 Az egyik álmában
 Beszélne hozzája
 Másiknak mosolytól
 Kétfelé pattanna
 Icsi piczi szája.
 S ő — csak nézne,
 Gondolkodnék:
 Míg öröme
 Felolvadna
 S apródonként,
 Kis gyöngyökben
 Fakadna ki
 Pilláira

Rácseppenvén

A kis lányra ,

Rácseppenvén

A kis fira.

S meleg csókot :

Álompókot

Lopna arczájokra

Piczinyi e

Szerelmesét :

Szövögessen

Arany mesét ,

Tarka képet

Tündérszépet ,

Kikeletet ,

Zöld ligetet

Selyem pillájokra

Aztán csöndes

Lenne a ház ,

Mint a virág-

Illatozás

Minden ember

Lábujhegyen

Távoznék a

Benyilóba ,

Csupán a pók szövögetne ,

S a szunyog énekelhetne

Bátran a kis

Vityillóba

Nem tenne egy

Kottyánást a

Falon a kakukkosóra ,

Rajta a pók

Biberkélne ,

Szövögetne ,

Mesterkélne ,

Lágy szálakat

Kötögetvén

A megállt nagy mutatóra .

Még a kandurt is kicsalnák ,

Mely a kályhán szundikolna :

Hátha maga meguntából
Nyeferegne, dorombolna.
Csak ő maga
A jó anya
Lenne lesen
Nagy titkosan
Nagy csöndesen.
S ha teszem, délu t á n v o l n a,
Midőn feléjük hatolna :
Kizárná a
Napsugarat ,
Elkergetné
A bogarat ,
Elfojtaná
Lélekzetét :
Hogy legyen csönd , —
Legyen sötét.
Neheztelne a madárra ,
Mely a ház falára szállna —
S a lehulló falevélre ,
Mely rákapván a lágy szélre

Kis ablakára k o p p a n n a.
 S maga mint a
 Szent madonna,
 Áhítatos
 Csöndességgel
 Kötne frigyét
 A nagy éggel

S ha végre fölébrednének,
 Lenne öröm, lenne ének!
 Tarka-barka gallant
 Kötne hó-nyakokra
 Piros pipót
 Gyenge bábojokra:
 Az öröm patyolatába
 Pólyázná be őket
 Hamarjába'.
 Ölében tartaná
 A szebbiket
 Mint a virág
 A harmatot

Rácsókolván
 Ötöt-hatot
 Igazán kedvére,
 Édes szerelme e
 Rózsalevelére

S míg szájával
 Czuczorgatna
 Spillangókat
 Mutogatna,
 Csiribolván
 Mint a madár
 A kis vergődőnek:
 Megvizsgálná
 Apró fogát
 Adna neki
 „Csiga-bigát“
 S mutogatná
 Hogy a „böcczék“ jönnek

Igy mulatna véle ,
Míg az égbolt széle
Piros rózsa-
Koszorúval
Nézne szemközt
A fiúval.
S a koszorún itt is , ott is —
Mint a harmatcsepek —
Ragyognának a csillagok
E kis aranypettyek.
S az alkony sok csillagával
Elégedetten magával
Megjönne a házigazda
S fütyszó mellett beballagna ,
Ráborulna szép nejére
Ráborulna gyöngyfiára —
Aztán átvenné karára ,
Az öröm lágy vánkosára.
S szívét , lelkét odaadná
Kedvesinek ,

Kik örömmel közelibe
 Röppentenek,
 Ki ölére, ki nyakára
 Mint a madarak a fára,
 S csókolgatván össze vissza,
 Nem is lenne vége-hossza -
 Az örömnek, vigadásnak,
 Szelid galamb nevetésnek,
 Szerelmeses dalogásnak.....

Lássa, édes szomszédasszony,
 Ez az a r a n y b á n y a !
 Itt gyűjtene kincset :
 H á z i b o l d o g s á g o t
 Czéda kis leánya.
 Itt az örömálmak
 Aként fakadnának,
 Mint tavaszhajnalon
 Virági a fának.

A virágos fának
Meg van a galambja,
A családörömnök
Saját édes gondja!.....

II.

Édes cziczám ,
Kis tubiczám !
Csücsülj ide mellém.
E lombos fa árnyékára
Nem hat el a nap sugára.
Tavasznapfény
Arany ragyogása :
Égben nyilott
Virágok hullása.

A természet
Ünnepi ruhában :
Gyere kincsem ,
Ne légy a szobában !
Nézd mit csinál
Piczi lányod ?
Virágot köt
Bokrétának.
Magas fűben
Ül a másik ,
Lassan álmait meséli
Önmagának —
S keresgéli
Az elröppent
Budabácsit.
Oldalánál
Száll a pille ,
Kis kezével
Hozzá legyint ,
S munkájába
Merül megint

Nézd, ott az a
Korhely gyerek
Hogy nyargal a
Nádparipán?
Vigyázz rá csak:
Mindjárt fenn lesz
Azon a kis
Cseresznyefán.
Ahol van ni!
Nem mondtam-e?
Már fölmászott
Ő kegyelme.
Kezén kosár,
Száján a „h e s s !“
Talán madár-
Fészket keres? —
Vagy úgy? ni: lám
A kis gonosz,
A cseresznye
Után kapoz!
S kergeti a

Madarakat :

L e c s i p á g n a k

Igen sokat.

„Vigyázz fiam,

Megfogódkodj’ :

Le ne csusszék

Piczi lábad !

Csak halkkal menj ,

Ne hajtsd meg úgy ,

Mert eltöröd

Azt az ágat’

„Kele-kele-kele-füzfa!“

Hallatszik a kertek alatt

S a kis ficzkó le a fáról

Egyszeribe odaszaladt.

Kertek alatt , árokháton

Ül a „pajti“, sipot csinál,

S királyilag érzi magát

A nap meleg sugárinál.
 Nojszen ha most összecsusznak
 S egy ideig csicseregnek:
 Tudom, jaj lesz a tóparton
 Azután a luderegnek.
 Míg utánok néz az „anyjok”
 S látja a két kis cselédet *)
 Pálczikákkal, kavicsokkal
 Hogy üzik a mesterséget?
 „Ej, ej, Fercsi! mit miveltek?
 Várj, várj! . . csak így viseld magad’
 Fogadom, hogy még ma kikapsz:
 Hátrakötöm a sarkadat! . . . ,“
 S a két vitéz nagy sebesen
 Megoldja most a kereket
 S elbujván a gyepű mögé,
 Várja a nagy jelenetet
 Minden néma csak a bogár

*) A „kis cselédem“, „kis szógám“ kedélyes megszólításokat gyakran használják, kivált a nők, apró fiúk’ irányában.

Döngicsél a kis sövényen :
Senki sem jön s a két korhely
Megint szabad kedvenként

*

Ah mi szép ez ,
Ah mi kedves !
A szív érez ,
A szem nedves.
Rózsatenger ,
Tavaszz , tavasz !
Beléd arany-
Magot vete ,
Hogy boldog legyen az ember ,
A természet
Lehelete.
Van tárgya a
Képzeletnek ,
Ha a virágok nevetnek ,
Van tárgya a
Szerelemnek :
Oldalánál

Kedvesimnek;
Az örömnek
A reménynek
Ezer titkos
Sejteménynek;
Édes-kinos
Aggalomnak,
Elmerengő
Fájdalomnak

S ez mind együtt
Olyan édes
S titkos nyelve
Oly beszédes! —
Ez a szívnek
Nagy ünnepe,
S az élet szent
Költészete!

PILLANTÁSID

Pillantásid úgy nevetnek
Beillenél kikeletnek ,
Ajkad kettérepedt bimbó ,
Csókom rajta a pillangó.

Haja , haja , kis angyalom !
A te orczád virághalom ,
Arany felhő sir felette
Könyeivel behintette.

A szerelem a szerelem
Aranypárás felhőt terem:
Megvert engem az esője
S nem szabadulhatok tőle!

A szerelem a szerelem
Aranyosra tehet
Még azt is, hogy az egész
S nem csak a szerelem

ISPILÁNG

Ispiláng, ispiláng,
Ispilángi rózsa!
A szived galambom,
Szivemnek adósa —
Rózsa volnék, piros volnék
Magam is;
De miattad elhervadok
Te hamis.

Selyempendel derekadon
 S kényes picziny kis lábadon
 Kék k a r a z s i a *)
 Zöld selyem rostra
 Szederszemü piros gyöngyöm
 Fordulj ide jobbra!

Azt fogadtad, hogy szeretsz ,
 S elszaladsz előlem ,
 Másra kacsint a szemed :
 Jaj mi lesz belőlem ?
 Szél fujja pántlikádat ,
 Harmat lepi bokrétádat —
 Magad pedig — ihajdárum ehen ni!
 Másfelé még y, más karjába pihenni. **)

*) Czipőféle.

**) Több tételek le költeményben egyenesen a
 nép ajkáról vannak véve változtatás nélkül.

SZÜLŐFÖLDEM

Szülőföldem levegője b u b á n a t !
Felölellek lelkemre , ha nem bánod ,
Fürödjön meg benned minden gondolat ,
Mely a lélek gyökeréből felfakad.

Napsugáros rónaságnak ölében
Harmat ég egy barna kis lány szemében ,
Göndolatim gyöngye e kis lány maga
És a harmat bánat omnak csillaga.

E csillagban fürdik lelkem maga is :

Bele vitte a szerelem oda is

S a szerelem iczin-picziny tündére

Arany álmod borított a szemére

ALKONYUL A PUSZTA

E csillagban tűnik felkom maga is :
 Bele vitte a szerelem oda is
 S a szerelem ism-pisiny tündére
 Arany álmot börtört a szemére . . .

ALKONYUL A PUSZTA

Alkonyul a puszta végtelen határa
 Piros pillangókká vált a nap sugára
 Rengő cseppekben hull az esthajnal vére
 A csillámló tóra a lápok szemére.
 Lassanként születik a köd gombolagja
 Fonalának szálát a sötét éj fogja :
 Növekszik növekszik , míglen utóljára
 Szemfedőként borul a táj homlokára.

Az érkező szellők, e vándor harangok
Csak elvétve hoznak egy ismerős hangot,
Oly árván s szelíden alszik el a határ,
Mintegy rózságon haldokló kis madár...

De szép csillag kél a távol pusztaságon :
Ragyogó harmat ez egy sötét virágon ,
Vagy elhalt délibáb' sirjából nőtt virág —
Mi is volna más, a csárdai mécsvilág?
S a puszta közepén magányos csárdában
Dalolgat egy kis lány szomorúságában
Dalában — úgy tetszik — mintha lelke

Mintha ez a kis lány nagyon beteg volna.
Beteg is ő, dalja bubánatból fakad
S bubánatja okát egyedül tudja csak —
Alig mer, alig mer egyet sohajtni:
Véteknek tartaná bűját kivallani

Kivül a csapszékben mondják a betyárok:
 ,Tulipános ágyban, rózsapárnán hálók,
 Hej rózsapárna a betyárt megilleti
 Az ágyát harmatos liliumkéz veti.'

„Mondhatom a nóta körömre van szedve! —
Bicczent a kocsmáros s kigyulad a kedve —
A kocsmáros vigad ; de szép barna lánya
Szomorún ballag ki a ház pitvarába.

„Hová édes szógám?“ ezt meg így köszönti,

Míg taplósüvegét szemére billenti
S egy ártatlant simít a kis leány képén
Aztán végig néz a csárda többi népén.

„Hát te mit busulsz itt, piros Gyurka
Öcsém?

Még ma egy kukkot sem szóltál, csak
ellessém!

Hadd halljam a végét annak a nótának:

— A szegény legénnyel be czudarul bán-
nak! —

„Hej, hogy daloljak én, édes bátyám-
uram!

Mikor a szívemnek szomorusága van
S titkolni nem tudom, mondani nem merem
Saját magamat is csak alig ismerem.“

Szól Gyurka s bele kezd mégis a nótába

S énekszóval lép ki a ház pitvarába :

— Hej az angyalát is ennek a világnak :!

A szegény legénnyel be czudarul bánnak! —

Pitvaron a kis lány szemközt tekint vele:

Mind a kettő néma ; de szívök oly tele

Csak egyetlen szó is hozna boldogságot ;

De nem úgy nevelik a vadonvirágot !

Lesüté szemét a gyönyörű hajadon

Mivel szégyenlős is , szemérmes is nagyon

S félénken ballag el odább a vad

gyerek ,

Kit meg nem iesztné máskor egész sereg.

Néma busongással ül paripájára

S csak úgy lopva tekint vissza a barnára

„Boldogtalan lettem, s nincsen a ki szánna,“

Hej pedig a kis lány sirva néz után-

na

PIROS AZ ÉG

Piros az ég kelet felül

Fáj a szívem kívül, belül —

Fáj a szívem te éretted

Hej mióta rabbá tetted.

Jaj Istenem, jaj istenem!

Csiklandik a jobbik szemem,

Hej pedig ez kényes dolog:

Tudom, megint érted sirok.

Esik eső szép csendesen

Érted sirok keservesen :

Leteszem a furulyámat ,

Úgy sem hallod a nótámat.

Ki ballagok éjszakára

Édes apám tanyájára ,

S várlak az éj csillagzatán

Hajnal előtt , hajnal után

HUGOMASSZONY

HUGOMASSZONY

Hugomasszony, jaj be csinos!
A pendele b é c s i p i r o s ,
Pendelén a rövid derék
Oly karikás, mint a kerék.

Holdvilág a fejkötője ,
Sziporkát hány a czipője ,
S mint a pille lebeg rajta
Az a k e n d e r m a g o s t a r k a .

Bántja talán a szerelem?
 Kanyarintson egyet velem!
 Ha magával tánczra kelek,
 Majd meglátja, ki a gyerek?

Rajtam kitenni nem hagyok,
 Kemene si gyerek vagyok!
 Nem ám csak amolyan izé
 Úgy nézzen a szemem közé!

MEGY A KOSAR *)

Megy a kosár , megy a kosár :

Ugyan mi van benne ?

Arany alma , arany pohár ,

Piros galamb , hajnalsugár !

Megy a kosár , megy a kosár !

Vajjon merre s meddig ?

Tündérlábacsák nyomába ,

A szerelem udvarába.

*) Egyik leg megszokottabb játéka a népnek.

Megy a kosár , megy a kosár !

Ugyan mi van benne ?

Leány mátk a pirosbarna :

A kinek kell , válasszon ma ! . .

*

Megy a kosár , megy a kosár !

Ugyan mi van benne ?

Arany alma : arany pohár ,

Fürge le g é n y , mint a madár.

Megy a kosár , megy a kosár !

Vajjon merre s meddig ?

Zöld erdőre , sík mezőre ,

Szóke fihoz m e n y e k z ő r e

* * *

Hej , gyere förgeteg !

Hozd el a felhőket :

Legyen záporosó ,

M o s s a ö s s z e ő k e t !

PEJ PARIPÁM

Pej paripám a kis ráró
 Igen igen tüzesjáró:
 Ha kedve jön s neki ered
 Még el is hagyja a szelet. . . .

Kiaranylott a napsugár:
 Hullámszik a róna határ,
 Ezüst ködben usznak a fák,
 Gőzölög a marczi láp.

Én meg, mint felhő a napon,
Úgy rohanok át a sikon;
Játszik a nap az arczommal,
A szél tollas kalapommal.

„Hová hová?” így kérdenek
Azt felelem: erre lenek!
Minek adjak arról számat,
Ha megnézem a rózsámat

Édes lovam, pej paripám!
Elveszett a rézkarikám
S letörött a tollam hegye;
De semmi baj, nyila vigye!

Bársonymezőn, ezüstitavon
Kis csillogó madár vagyon,
Ez a madár a szerelem,
Galambomhoz beterelem.

Szakasztok ott a tollából,
 Hogy ha nem ád jó szántából,
 S tudom a kis rózsám nyomba,
 Bele tüzi kalapomba.

Egyesre felhő ejébe
 Megszólaltak a harangok —
 S oly igen fűt szívünknek, hogy
 Elröpkéntek a galambok...

SZEMETELT AZ ŐSZI ESŐ

S z e m e t e l t a z őszi eső;
 De a nép a mezőn maradt —
 Galambok a fa tetején
 S én rózsámmal a fa alatt
 Ő sem szólott, én sem szóltam;
 De gondoltunk mélyet, szépet:
 Hallgattuk a levélzörgést,
 S fölöttünk a szárnyas népet

Egyszerre felhő elejbe
Megszólaltak a harangok —
S oly igen fájt szívünknek, hogy
Elröppentek a galambok...

ICZIN-PICZINY KIS LÁNY

Iczin-picziny kis lány,
 Gyere édes szépem!
 Nem vagy te sem ingem
 Sem gallérom nékem.

Mégis úgy szeretlek,
 Nem találom helyed,
 Órák számra is el-
 Beszélgetnék veled.

Ülj csak az ölembe ,
 Nem veszik rossz néven :
 Ugy sem öleltelek
 Immár réges-régen.

Hadd simogassam meg
 Gömbölyű orczádat ,
 Szétlebegő fürtöd ,
 M u d i r k a *) kis szádat.

Iczin-picziny kis lány ,
 Édes , édes szépem !
 Van-e már szeretőd ?
 Ugyan valld meg nékem !

Csak azért kérdem ám ,
 Mert az idő forog ,
 S én is helyt állok , ha
 Rákerül a dolog.

*) Parányi , igen picziny.

SZŐKE GALAMB

Szőke galamb turbékol a kert alatt
Oda szállott a lelkem is , ott maradt :
Szőke galamb repülj felém , ha szabad !
Szerелеmmel , virágokkal
Hintem meg az utadat.

Hiv ölemre , kebelemre fogadlak ,
Tarka selyemkendőmmel betakarlak
S hogy a lehelet se érje arczádat
Csak egyetlen egy kis csókkal
Aranyozom meg szádat.

Szerelem lesz keblemen a vánkosod ,
Szemeidet rózsaharmatban mosod
S álmodni fog tündérálmat kebeled
Gyönyörün ragyogót , mint a
Napsugáros kikelet !

FÉLIGMEDDIG

Féligmeddig biz este van :
 Harangoznak a faluban —
 Megállott a kaszássereg :
 Imádkozik két jó öreg.

Az egyikét hideg leli ,
 Fogait is összeveri —
 Úgy rázza , csak úgy csikorog ,
 Mégis újra megy a dolog.

„Ugyan menjünk haza, sógor,
Tán meghasznál egy kis ó bor?”
De a beteg nem is felel;
Újra suhint és újra szel.

„Apám uram! kérem kendet:
Hagyjuk abba ezt a rendet!
Sietnem kell haza nagyon:
Szeretőm halálán vagyok.”

„De már az más, fiam, ...gyere!”
Egy pillantást cserélt vele
S vállára vetve a kaszát,
Haza felé vette magát...

EST BORONG

Est borong a
 Megfáradt világon ;
 Sir a szellő
 A reszkető ágon.
 Gyengén piheg
 A virágok melle ,
 Lány fűszálon
 Elaludt a pille.

Néha felfel-
Sohajtnak a lombok
Egyegy titkos
Imádságos hangot:
Mintha itt egy
Tündér sirbolt lenne,
S a szerelem,
Haldokolnék benne.

Hattyu a tón,
Virág a tó mellett,
A virágon
Ábrándozó szellet,
Mely egy új ég
Csillagával játszik
S szinte szinte
Meggyuladni látszik.

Ah, ez új ég
Szép szemed galambom!
Gyémántharmat

Piros rózsalombon.
Lombod egy kis
Madár látogatja
E kis madár — —
Lelkem gondolatja.

Akarnád csak,
S lenne örömelet:
E kis madár
Itt maradna véled;
S hű szerelmed
Virágos fájára
Fészket rakna
Hajnalhasadtára!

CSAK EGY AZ ÉN 'SÜRGYE

Csak egy az én 'sürgye-szárom

Van szeretőm kettő három ,

Ha a kedvem neki derül

Még talán majd több is kerül.

Szép a harmat a rózsatőn :

Kapsz-e kis lány a szeretőn ?

Ugy-e hogy kapsz ? azért mondom !

Majd te reád is lesz gondom !

M é z e s m á z o s a beszéded ;
Dehogy engedlek én téged :
Csak azután csalfa^zne légy , —
Csipje meg orczádat a légy !

Csordahajtón kis pacsirta fűtyörész ,
Nincs erdő , nincs bokor , akar merre néz :
Bokor : a nap , erdő itt: a levegő !
Jó kedvében ezek között lebeg ő.

De most nincsen szegénykének jó kedve,
Úti porban kesereg elfeledve
Repülj ide, hozd ide kis kebeled:
Ugyis egyforma sorsom van te veled!

Tudom te is szeretődöt siratod ,
Hogy megjöjjön alig várod a napot :
Sirj hát együtt , kis énekes , én velem —
Látod , látod : mily nagy baj a szerelem !?

HAJ NO FAKÓM

Haj no fakóm! ne fordulj a tarlóra :
Betekintsünk galambomhoz egy szóra —
Az én lelkem gondolata napsugár :
A legeslegszebb virághoz ide jár.

Szőke virág, ölelem a lelkedet ,
Süsd le hamar sötét csillagszemedet!
Mert ha még csak egy sugara rám ragyog
Még ebben a pillanatban meghalok.

Menjünk fakóm , hagyjuk itt ezt a helyet ,
Veszedelmes ez az utczaszegelet :
Egész tüzes tengerre lett kebelem —
Verjen beléd a förgeteg szerelem !

• MAGYAR MENTE

Magyar mente az alkony ég,
Az uristen varta :
Táméntalan aranygombok
A csillagok rajta.

Rátüzte a fejér holdat
Fényes bokrétának ,
Ugy keríté nyakába egy
Kedves betyárjának.

Vén betyár ez az ős világ,
Beül a kocsmába
S ha azután neki indul
Csetlik-botlik lába.

Keresztbe áll mindkét szeme,
Nem tud magyarázni:
Csak a somlaitól lehet
Ennyire elázni.

És asztal alá bicsaklik,
Azt se' mondja: három!
S egykét lapos pillantással
Befödi az álom. —

De csak egyszer tudja meg, hogy
Hányat vert az óra?
Kiront, mint a veszett fene,
A czimbalomszóra.

S ha bele áll a verbungba :
Bizon úgy kirakja ,
Nem járta úgy apánk hetven-
Hetedik nagy apja

A felkantározott idő
Ennek paripája ,
Az ördög se' birna vele ,
Oly kemény a szája.

Sokszor a zablát is csaknem
Már ketté harapta :
Jó , hogy hamar a vén betyár
Sarkantyúba kapta.

S jó egészséget mondván a
Legsebesebb szélnek
Mentek — s ha tán meg nem haltak,
Még maig is élnek !

JAJ ISTENEM

Jaj istenem, be megestem!
 Szőke galambot kerestem
 S barna holló, a bubánat
 Árnyékolta be orczámat.

Piros fonál arany tűben
 Az én szívem veszendőben;
 K u t b a e s t e m *) száz ölnyire:
 Várákozom valakire.

*) Szerelmes lettem.

Kisohajtok a kertszerre :
Édes babám , gyere erre !
Huzz ki jövő vasárnapra ,
Ha t ü s k é r e , ha p á z s i t r a . . .

Ez a kis lány , hamis kis lány :
Csíp a szeme , mint a csalán —
Övé lett a szivem fele ,
S bubánatot vetett bele.

Hányszor fogadtam meg immár :
Odébb szállok , mint a madár !
De mihelyest újra látom :
Elfeledem fogadásom !

LECSÖPPENT

Lecsöppent a hajnal vére

Szőke leány kebelére.

S épen midőn kértem tőle

Piros rózsá lett belőle.

Tartsa meg a piros rózsát

A szerelem takaróját:

Piros rózsá tövist terem,

Bubánatot a szerelem!

CSENDES ÉJJELÉN . . .

Csendes éjjelén a holdvilágos tájnak
 Zöld mezőben hangos pitypalattyk járnak;
 Künnmaradt a nyáj; de néma a kolompja —
 Üresen lobicskul a révészek kompja.

Beszél a természet a part' füzesében
 Egy kis furulyának bágyadt énekében;
 De hamar elhallgat tündéri beszéde:
 Lódobogás hallik a távol ködébe'!

Közelebb közelebb jön a zaj . . . s végtére
Három lovas ér a magas part szélére
S hol legnagyobb a víz, legmélyebb az árok:
Keresztül szöktetnek a szilaj
betyárok . . .

MÁKSZEM PIROS BOGÁR

Mákszem piros bogár

A szerelem gondja :

Hova tart , merre jár ?

Senkinek sem mondja.

Zizereg , keresgél

K e r e k e r d ő szélen ,

S talál harmatcsepet

Liliom-levélen.

Megis fürdik benne
 Tizszer is napjába',
 Törülközik a nap
 Aranysugarába.

Elrabolja álmát
 A kis ibolyának,
 Abból teremt ezüst
 Felhőket magának.

S az ezüst felhőket
 Kis rokkára vonja,
 Tündérhálócskáit
 Mind ezekből fonja.

Bele fonja a szép
 Szivárványszálakat
 A hold ragyogását,
 A napsugarakat.

Szent-János bogarát
 Tündöklő sirálynak
 S a nevető szellőt
 Éneklő madárnak.

Aztán a szerelem
 Rózsáira rakja,
 S a legszebb lányokat
 Odacsalogatja.

S mindaddig m e s t e r k é l,
 Míg a sors elválík,
 S tündérhálójába
 Kerülnek e g y s z á l í g.

Fájdalomtövisből
 Csinál aranytőket,
 Annak hatalmával
 Teszi rabbá őket.

S a legeslegszebbnek
 Befészkel szivébe,
 Mint a hajnalesillag
 A tündérmesébe

HA NEM SZÓLNÁNAK

Ha nem szólnának ellene
Házasodnom is kellene,
Édes anyám! a fonóba
Elmehetne csoszogóba *)

Vigye oda izenetem':
Szőke piros lány kell nekem!
Szép legyen, mint a kaláris,
Sirassa meg a madár is.

*) Előleges körülnézés mátká után.

Megmondhatja egyenesen :
Elélünk ám szép csendesen ,
Mert én szelíd gyerek vagyok ,
Kivált mikor csókot adok.

Ha kedvem jön néha néha
Bebotlom a fogadóba ,
Megis járom a hogy lehet ,
De a jó kedvről ki tehet ?

Duka helység határában
Mag is van a vadalmában :
Bennem is van egy kis hiba ;
De azért nem lesz galiba.

Van szívemnek rózsafája
Szerelem lett a rózsája ,
Annak adom azé lehet ,
Ki leges legjobban szeret !

Megmondhatja egyenesen :
 Előünk ám szép csendesen,
 Mert én azelőtt gyerekek vagyok,
 Kivált mikor esőket adok.

Ha kedvem jön néha néha
 Bebotlom a fogadba,
 Megis járom a hogy lehet,
 De a jó kedvetől ki lehet?

ÉDES HUGÁM . . .

Édes hugám, szid az anyád,
 Eltörött a karafinád!
 Mi volt benne? — szivalicza? —
 Ne szaladj el te kis bacza!
 Hiszen nem bántlak én téged,
 Piros csillag a szépséged!
 Bántson a megcsalt szerelem,
 Ha szóba nem állasz velem . . .

Ugy szeretem pillantatod,
Mint a levegő a napot:
Volna szívem aranyhajnal
Ott ragyognál te bizonynyal!

ÖRÖMMEL PILLANT . . .

Örömmel pillant a nap aransugára
A falusi háznak picziny udvarára.
Szelidség mindenütt, nincs egy rossz szó,
harag —
A jó öreg künn a f a v á g i t ó n farag.
És sürr-forr körüle a ház többi népe
Örege, apraja, csunyája és szépe:
A vidor leányka teli zséterével

Pelyhesedő bátyja hosszú gereblyével;
 Csöbörrel a szóga kétszerezve a neszt,
 Gondolom, tán épen itatóra ereszt.
 Egy örökben tartott kis lány a seprüvel,
 Kit isten nevében keresztanyja nevel.
 Üres borítóval a züllött *) anyóka:
 Elvitte két tyukját az éjjel a róka.
 A kakas jó reggelt kukorikol néki,
 Felé gágog a lud s a tollait tépi.
 Sápogva tetytyeg a ruczák nagy se-
 rege,
 S mind a folyónak tart apraja, örege.
 Hetykén pöffeszkedve jön a kevély páva,
 S helyet foglal egy nagy szeder árnyékába'.
 Nézi a kan póka felfuvalkodottan,
 S nagy udrikulással üdvözli legottan;
 De az elsátoroz, karikás lesz hossza,
 S csak egy békát sem felel ennek
 vissza...

*) Öreges.

Az udvar porában pacsirták fürdenek:
Örülnek a napnak s a lágy selyem fűnek.
Méhék eresztenek s kis pillangók járnak
Hosszu szálai közt a lágy ökörnyálnak . . .
Jó kedvű lármát üt künn a rongyász-
gyerek,

Dél felé beköszönt a jó tiszteletes:
 Kinézése szelid, hangja oly öreges.
 Sétálásból tért meg: leül a lóczára:
 Hóna alá szorúl hosszú pipaszára.
 „Na édes hiveim! hát hogy' s mikép vagy-
 tok?

— Így kérdezősködik — gyere errébb a p-
 j o k!

Ülj le ide mellém, ne félj', nem bántlak ám!“
 „Ej sz' azt ugyis tudom, tisztelendő atyám!“
 Egymás mellé ülnek és elbeszégetnek:
 Leginkább örülnek a jó kikeletnek.
 Elmondják, hogy milyen szépek a vetések!
 Lesz, hála istennek! szüleség és étek.
 Előhozakodnak a régi napokról,
 Az előbbi időben kihalt lakosokról
 Míg azt veszik észre, hogy tizenkét óra
 S imádkozni kell a déli harangszóra

EZ A SIK

Ez a sik az én határom:

Galambomat ide várom,

Rajt legel a jó sz á g o m *) is

Azért vagyok itt magam is.

Ellenségem a szomszédom:

Leetetni volna módom;

De ráhajtani nem merek:

Títtyák a hűtősemberek.**)

*) Vidékünk egy részén a jó sz á g nevet leginkább a szarvasmarhákra használják.

**) A falu előljárói.

— Mit nekem a hűtös felek?
Törődném is sokat velek,
Csak az a kis pirosbarna —
A biró lánya ne volna!

— Mit nekem a hűtös felek?
 Törődöm is sokat velek,
 Csak az a kis pirosbarna —
 A bird lány ne volna!

NEM ADHATOK

Nem adhatok róla számat,
 Hová tettem furulyámat?
 Tegnapelőtt este óta
 Aluszik benne a nóta.

Valahol a berek alatt
 A virágos réten maradt,
 Annyit nótáztam ott vele,
 Mint egy árva fülemile.

Árva vagyok, árva lettem:
 Furulyámat elvesztettem —
 Pásztor Gyurka!*) itt a késem:
 Faragj egyet, kérlek szépen.

Bátyámuram tanyájára
 Igyekszem ma éjszakára:
 Mulatóba, köszöntőbe,
 Oda át a sík mezőbe.

Sík mezőben télen nyáron
 Sir a madár a nádszálon
 S felső szeren, alsó szeren
 Rózsa terem a kenderen.

Az a madár az én szívem
 Egy kis lányra vár szüntelen
 S körülötte rózsá terem:
 A szerelem, a szerelem

*) Szokásban van a népnél foglalkozásáról nevezni egymást, mint például: Pásztor Gyurka; Bakter Istók sat.

168

KUKORICZAKÁKÓN PILLE

Kukoriczakákón pille

Itt van a csók rózsám, kell-e?

Ugy ráillik picziny szádra,

Mint a pille a virágra.

Kerek ajkad kis czimbalom,

Megpengetem, ha csókolom:

Keseregjen a nótája,

Mint a mezők pacsirtája.

Tetszik nekem a bánatos

Ne légy olyan akaratos :

Adj egy csókot , hej csak egyet !

Nem kérhetek kevesebbet.

Hull a harmat : sirnak a fák ,

Sir a lelkem is hogy ha lát !

Tündérharmat a szépséged , —

Hej be kár , hogy más bir téged !

BECSKEREKEN

Becskereken, holdvilágos éjszakán
 Ki zörget egy barna kis lány ablakán?
 Becskereki Bandi: te vagy ugye bár?...
 Vissza-visszaszáll fészkéhez a madár.

S hogy beszólott, besohajtott ablakán,
 Keservesen sirt a kis lány azután;
 S mintha felhő terül az ég boltjára:
 Elborult a két csillagszem sugára.

„Na, ne busulj, édes kedves galambom!
Visszajövök k i k e l e t r e, ha mondom!”
Felelt Bandi s villám lett a ló lába,
Még a jó gondolat sem ért nyomába. —

Becskereki határszélen csárda van,
Berugtatott oda Bandi szilajan,
S nagyot ivott nagy bújának miatta,
Szive titkon a kis barnát siratta.

Megfizette becsülettel a borát,
S kalapjáról leoldá a pántlikát,
Összetekergette szépen csomóra,
S félrement a többi közül egy szóra.

„Kocsmárosné! hej, ne legyen terhére:
Ballagjon be a városba estére,
S adja át ezt galambomnak magának —
Nem a két nap veszem hasznát csókjának.

Mondja meg, hogy nyomomban a vármegye,
 Szorítanak; — de szivére ne vegye!
 Emlékezzék vissza adott szavára; —
 Megkeresem, ha élek, nemsokára

KÖRÖSPARTON

K ö r ö sparton ingó fűszál:

Az én babám arra kaszál,

Gondolatom minapába'

Bánatosan járt nyomába.

Egyet fürdött a lágy fűben

Siró pacsirta képiben,

S rárepült a kalapjára,

Ott aludt el szegény pára!

174

HAJ REGÜREJTEM *)

Haj regürejtem !

Elregülöm ezt a kis lányt

Ha el nem felejtem

Karácsonkor, holdsugárból

Kis pillangók járnak ,

Piros kosár uszik velök

A merre csak szállnak.

A kosárban

Selyem ködben

*) Tájéunkon uj esztendő körül házrul házra járnak a legények s énekszóval elmátkásítják az előttük tudva levő szerelmeseket s ezt regü l é s n e k nevezik.

Lágy szivárvány

Leheletben

Szüz szemérmü

Kis lány,

Mintha maga

A hold volna

Épen olyan

Halvány.

Gyémántosan,

Aranyosan,

Bíborosan,

Bársonyosan —

Félig fődve,

Félig nyitva,

Mintha bimbó lenne: —

Mátka után

Sohajtozik,

Hajnalálmat

Álmadozik

P á r a t l a n u l b e n n e .

Haj regürejtem!

A szomszédban

Sudár legény

Még páratlan

Ő is szegény —

Haj regürejtem ,

Neki ejtem !

*

Haj regürejtem !

Elregülöm ezt a legényt,

Ha el nem felejem

Karácsonkor , fürgetegből

Sötét csődör támad ,

Vágtatás közt teszik reá

Az ezüst szerszámat ;

Megüli a sudár legény

S a merre csak rugtat

Ragyog mint az éjszaki fény — —

Csillagot szór a ló lába ,

Piros rózsá kel nyomába' ,

S nem igen sokára
 Meleg sugár,
 Tarka madár
 Száll a rózsafára.

Meleg sugár, meleg sugár:
 A szerelem sohajtása —
 Tarka madár, tarka madár:
 A szerencse pillantása — — —
 Aztán selyem suhogással
 Jön a kis lány egygyel mással:
 Füvel, fával,
 Babonával,
 Füstölővel,
 Pántlikával.
 Ráhajul a
 Rózsafára
 S felfüzi a
 Pántlikára.
 Haj regürejtem! . . .

Ezt a kis lányt , sudár legény ,
A kezedre ejtem !

Mit hoz neked ez a kis lány ?
Sudár legény , gyöngy szivárvány !

Hűséget a
Sohajtságban ,
Gyémántot a
Pillantásban.
Aranyálmat
Pillangónak —
Lágy szerelmet
Madárszónak.
Puha vánkost ,
Puha párnát ,
Tarka remény'
Tarka szárnyát :
Haj regürejtem —
De jól sejtem !

Mit visz neked ez a legény?
Lánypillangó, kis szökevény!

Mézbeszédet,

Ezüst hangot;

Titkos álmat:

Házi gondot.

A bánatból

Pillantatot,

Az örömből

Egész napot.

Meleg csókot,

Asszony nevet,

Szerelemtől

Égő szivet.

Haj regürejtem —

De jól sejtem ! !

HALDOKLIK A KIS FURULYÁM

Haldoklik a kis furulyám hangja :
 Megöl engem a szerelem gondja !
 Öljön meg ; de tavasszal , ne télen —
 Fejér rózsá- s liliomlevélen.

Temetőmnél vad mohar viruljon ,
 Árokháton kendelicze sirjon ,
 Báránfelhők ússzanak az égen
 Délibáb a rónás messzeségen.

Siró szélnek hagyom furulyámat,
A tavasznak: kedves kis babámat,
Bánatomat meg a sirásónak:
Tüzzé fölém sötét lobogónak!

Szűz ezelőleg helyem fűnyomát,
 A tavasznak; kedves kis babám,
 Bántatom meg a sírásnak;
 Tűzre földem süttét fogodnak!

OSZK

